

Muere un hombre de 82 anos tras impactar su coche contra una tajea en Cerceda

T. L. CARBALLO / LA VOZ

Un hombre de 82 anos, veciño de Sofán, en Carballo, morreu ayer tras impactar de forma violenta contra una tajea. La alerta se activó en torno a la una y cuarto de la tarde en el punto kilométrico 19,500 de la AC-413, que enlaza Carballo con Cerceda a través de A Silva. Las primeras hipótesis apuntan a que el conductor, y único ocupante de una furgoneta Citroën Berlingo, sufrió una grave indisposición cuando circulaba en dirección a Carballo. Según relató un testigo a los equipos de emergencias, el vehículo que le precedía empezó a circular de forma errática.

Expuso que el coche invadió el arcén, por donde transitó durante unos cien metros antes de salirse de la vía por el margen derecho. El conductor y único ocupante, de iniciales J.R.G., falleció prácticamente en el acto.

Caída por un terraplén

Una mujer falleció ayer en A Veiga tras sufrir un desmayo y caer por un terraplén de dos metros. El personal del GES de la localidad ourensana se encargó de su rescate. Posteriormente, realizaron maniobras de reanimación, pero sin éxito. Los servicios sanitarios solo pudieron confirmar su muerte.

Un autobús atropella a cuatro jóvenes a la salida de una fiesta en Pontecesures

PONTECESURAS / LA VOZ

Cuatro jóvenes fueron atropellados en la madrugada del sábado en Pontecesures por el mismo autobús en el que debían regresar a Santiago. El suceso ocurrió frente a la discoteca Chanteclair, donde se celebraba una fiesta universitaria. Los participantes en la macrofiesta se acercaron a la rotonda de la N-550 en las inmediaciones de Chanteclair para aguarde a los dos autobuses que los trasladarían a Santiago. Aunque las lesiones se limitan a golpes y contusiones, uno de los chavales sufre una fractura de tobillo. El conductor del bus maniobró para aparcar junto a la rotonda. En un momento dado aceleró y fue entonces cuando golpeó a los estudiantes, que acabaron en el suelo y recibiendo varios pisotones.

EMILIO GRANDÍO HISTORIADOR

«No verán do 43, Galicia estivo a piques de ser invadida polos aliados»

Desvela o papel do máximo responsable da Intelixencia británica nos preparativos dun desembarco polo noroeste, «o maior risco da ditadura»

ANA F. CUBA
MAÑÓN / LA VOZ

Galicia puido ser Normandía no verán de 1943. É a tese que defende Emilio Grandío Seoane (A Coruña, 1967) en *La España espiada*, o libro que coordina xunto con Carlos Píriz e que analiza o funcionamento das redes de intelixencia durante a Segunda Guerra Mundial. Este profesor de Historia da Universidade de Santiago de Compostela, con orixe familiar no Barqueiro (Mañón), é un dos integrantes da Rede Española de Estudos Históricos de Intelixencia (RESHINT), un grupo creado co obxectivo de «fomentar a investigación crítica nas análises sobre intelixencia, información e espionaxe». Son máis de vinte docentes de distintas comunidades autónomas e a obra que se presenta o día 17 en Madrid xorde das conferencias de hai ano e medio en Santiago sobre a ditadura franquista. —**Describe unha Galicia cun papel decisivo nas redes de intelixencia e contrainteloxencia que se teceron en España durante a Segunda Guerra Mundial. Aquí espiaban todos, os aliados e o Tercer Reich, pero a ditadura, con esa posición de ambigüidade, sabía duns e doutros...**

—Sabían moito. Ninguén dura no poder 40 anos só pola forza das armas. Debeu ser o Estado que maior capacidade tivo nese sentido, e a propia Alemaña considera Galicia como un lugar de primeira orde. Isto axuda a explicar o carácter da ditadura franquista, porque hai dous elementos clave: a violencia represiva por parte do propio Estado, mantida ata o final; e a xeración dunha estrutura e un sistema de información de altísimo nivel, en gran parte porque durante eses anos tivo lugar unha confluencia de servizos de información e de maneiras de facer nese mercado da información (no que o relevante non é a xeración e a transmisión da información, senón a execución, para que opere e para que non), precisamente pola súa condición de «non belixerantes». Hai que ter en conta que a primeira grande oposición pública do Estado franquista foi no 38, xerando mil e pico prazas de axentes de vixilancia e seguridade por todo o Estado.

—**Cal é a novidade sobre isto?**

—Do interese británico sobre a Península e dunha posible invasión aliada xa se ten falado, e das accións do Estado franquista

Grandío forma parte do grupo RESHINT, con outros investigadores de todo o territorio español. CÉSAR QUIAN

ta para previr unha posible invasión aerotransportada por Galicia. Pero o que non aparecía é o feito de que o máis alto responsable da Intelixencia británica, Alan Hillgarth, cando acomete a creación das redes de información para preparar ese desembarco (por Galicia), monte a rede de Sanmiguel (por Lorenzo Sanmiguel, o organizador desa rede do norte de España que subministraba datos esenciais para a invasión aliada, e que cando o acribilla a Garda Civil, o 20 de novembro de 1943, nunha pensión en León, cae a maior documentación que sobre unha rede de intelixencia se conserva ata a actualidade entre os arquivos militares españois). Iso provoca a caída de Hillgarth [...], porque se rompe un pacto nunca escrito

«No réxime de Franco hai dúas claves: a violencia represiva e un sistema de información de altísimo nivel»

do Estado de Franco co embaixador británico, Samuel Hoare, e os británicos teñen que dar garantías de que van cambiar de actitude, que non van invadir, que non están en contra da propia supervivencia do réxime franquista. —**A eventual invasión aerotransportada por Galicia supuxo o maior risco para a ditadura?**

—Desde a miña perspectiva foi o momento máis crítico, porque ten moitas fronteas abertas: a monarquía (apoiada polos britá-

nicos, que queren poñer ao prentendente Juan), ten oposición interna de boa parte incluso dos seus elixidos, a guerrilla... E a vixilancia que fan da costa galega os avións británicos, igual que o desembarco de material aliado (armas) en Lisboa no verán do 43, evidencia esa planificación e que a posibilidade dunha invasión é certa e case inminente.

—**E por que por Galicia?**

—Pola súa posición estratéxica, porque non está protexida (de Ferrol a Ribadeo non hai defensa ningunha), polo wolframio (mineral estratéxico para a Alemaña nazi) e porque é unha zona moi considerada polos servizos de información. Nos anos 40, a comunicación máis rápida era por mar, e por tanto a liña de costa é clave para conseguila ou cortala.

«O primeiro maquis con estrutura militar do mundo foi o galego-leonés»

A documentación descuberta nos últimos anos denota, segundo explica Grandío, «unha maior intervención dos países aliados no adestramento, a utilización e a consolidación da guerrilla en Galicia, xa desde os primeiros anos da Segunda Guerra Mundial». Fala dos infiltrados británicos «nestas estruturas clandestinas, que, curiosamente, na maioría dos casos, a súa experiencia previa non fora apoiar aos sectores republicanos durante a Guerra Civil, senón que boa parte destes homes traballaron nos anos da guerra

a favor do exército de Franco». —**Refírese ao adestramento da guerrilla por parte dos británicos.** —Os incendios deste verán recordábanme a perda dun patrimonio inmaterial, porque boa parte da zona que ardeu era zona de guerrilla, onde se creou a primeira federación de guerrillas de Galicia-León, que foi o primeiro maquis estruturado militarmente en todo o mundo, antes de que existira o maquis da resistencia francesa. Con apoio e formación británicos, para poder axudar nun momento determinado, no suposto de

que houbera unha invasión militar, ter un exército minimamente preparado para combater o franquismo desde dentro.

—**Ata que punto estivo cerca unha invasión alemá?**

—Hai un proxecto desde finais do ano 40 ata o 41. O Plan Félix, que contemplaba a toma de Gibraltar (dominalo sería dominar o Mediterráneo), foi substituído pola Operación Isabela, unha invasión pola fachada atlántica da Península, co fin de anticiparse a unha posible invasión británica. Ao final sopesan... para non enfrontarse ao réxime de Franco.